

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL CLUJ
BIROUL DE INFORMARE ȘI RELAȚII PUBLICE
Cluj-Napoca, P-ța Ștefan cel Mare, nr. 1,
Telefon +40-264.504.363; +40-264.504.308, int. 383
email: adrian.danila@just.ro
Prezentul document este supus reglementărilor aflate sub incidența Regulamentului U.E. 2016/679

15.03.2021

COMUNICAT DE PRESĂ

Curtea de Apel Cluj a sesizat Curtea Constituțională cu o serie de articole din Codul penal și Codul de procedură penală, pe motiv că acestea încalcă atât principiul proporționalității pedepsei cu fapta comisă, cât și dreptul de apreciere al instanțelor judecătorești cu privire la interpretarea și aplicarea legii

Curtea de Apel Cluj a dispus din oficiu, la data de 04 martie 2021, sesizarea Curții Constituționale a României cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor din Codul penal referitoare la limitele speciale de pedeapsă prevăzute de lege pentru cazurile existenței circumstanțelor atenuante, pentru renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, precum și cele din Codul de procedura penală pentru care se poate dispune renunțarea la urmărirea penală sau se poate încheia acordul de recunoaștere a vinovăției.

Judecătorii Curții de Apel Cluj au argumentat că modalitatea în care legiuitorul a reglementat limitele de pedeapsă prevăzute de art. 76 alin. (1)-(3), art. 80 alin. 2 lit. d), art. 83 lit. a) din Codul penal, precum și consecințele acestora în planul cazurilor concrete, respectiv art. 318 alin. (1) și art. 480 alin. (1) din Codul de procedură penală, contravin normelor stabilite de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene precum și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului referitoare, în special, la proporționalitatea pedepsei față de infracțiune, precum și la respectarea prezumției de nevinovăție.

De asemenea, acestea contravin prevederilor din Constituția României referitoare la statul de drept, separația și echilibrul puterilor în stat, cele privind principiul legalității, egalitatea în fața legii, prezumția de nevinovăție, dreptul la apărare, înfăptuirea justiției, precum și aplicarea cu prioritate a prevederilor tratatelor privind drepturile omului precum și tratatele constitutive ale Uniunii Europene.

În concret, în cauza în care au fost ridicat din oficiu aceste excepții de neconstituționalitate, Curtea de Apel Cluj a fost sesizată cu soluționarea unor apeluri formulate atât de inculpat, cât și de Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, împotriva unei sentințe pronunțate de Tribunalul Cluj, prin care s-a dispus condamnarea inculpatului la 3 ani, 2 luni și 10 zile închisoare, cu executare în regim de detenție.

Prima instanță a stabilit că inculpatul a introdus în România, prin punctul de trecere al frontierei de stat din cadrul Aeroportului Internațional Avram Iancu din Cluj-Napoca, fără

drept, cantitatea de 35,7 grame frunze de coca, iar apoi a deținut fără drept pentru consum propriu, aceeași cantitate de frunze de coca, până în momentul ridicării ei de către organele poliției de frontieră, fapte ce întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de introducere în țară, respectiv de deținere, fără drept, de droguri de mare risc.

În fața instanței de apel, inculpatul și-a susținut nevinovăția, arătând că este artist plastic, admis cu nota 10 la studii universitare de doctorat la Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca. În anul 2019 avea de susținut lucrarea de dizertație, pentru care s-a documentat în străinătate, primind burse Erasmus în Spania și Argentina. În ultimul stat a efectuat o vizită în munții Anzi, vizitând satele și orașele tradiționale incașe, iar de la un târg de suveniruri a cumpărat trei pungulițe de frunze de coca cu suma totală de 70 de pesos, echivalentul a 7 lei. Intenționa să folosească frunzele pentru lucrarea de dizertație, frunzele reprezentând un element central al picturilor sale.

Curtea de Apel Cluj, raportat la faptele concrete presupus a fi comise de inculpat, văzând gravitatea concretă a acestora, a considerat că prevederile legale care impun aplicarea unor pedepse cu închisoarea, în toate ipotezele cu executare în regim de detenție, contravin art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, pedeapsa fiind disproporționată în raport cu faptele concret comise.

Situații similare se întâlnesc în practica judiciară și în cazul infracțiunii de contrabandă comisă de 2 sau mai multe persoane împreună, caz în care pedeapsă prevăzută de lege este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi, chiar dacă fapta concretă constă în introducerea în țară a câtorva pachete de țigări fără timbru.

Judecătorii Curții de Apel au motivat că toate aceste norme încalcă dispozițiile constituționale și europene, în special din următoarele perspective:

1. Posibilitatea în concret a judecătorului de a aplica o pedeapsă proporțională cu gravitatea faptei, fapt ce *“încalcă dreptul de apreciere al instanțelor judecătorești cu privire la interpretarea și aplicarea legii, în condițiile în care instanțele judecătorești sunt cele care au competența constituțională de a înfăptui justiția”*.

În sesizarea trimisă Curții Constituționale, judecătorii au arătat că: *“În vechea reglementare (art. 10 lit. b/1 Cod procedură penală anterior) instanțele aveau posibilitatea de a dispune achitarea și de a aplica o amendă administrativă în situațiile în care fapta nu prezenta gradul de pericol social al unei infracțiuni. De asemenea, în vechea reglementare (art. 76 Cod penal anterior), în cazul reținerii de circumstanțe atenuante, era posibilă coborârea graduală a pedepsei sub minimul special. Spre exemplu, în cazul în care minimul special era de 5 ani, pedeapsa putea fi coborâtă sub acest minim, dar nu mai jos de 1 an.”*

În prezent însă, judecătorii sunt ținuți de regulile stricte legate de limitele pedepselor stabilite de legiuitor și de modul de calcul ale acestora, fiind situații în care, chiar dacă fapta în sine nu are un pericol social ridicat, singura pedeapsă legală posibilă este cea a închisorii cu executare efectivă, judecătorii neavând în realitate marja necesară de apreciere în concret a gravității faptei.

2. Legiuitorului s-a îndepărtat de la propriile principii de politică penală, relevate în expunerea de motive a noului cod penal.

În sesizarea trimisă CCR, judecătorii arată că: *“Prin limitarea la 5 ani a pedepsei maxime prevăzute de lege pentru infracțiunile pentru care este incidentă renunțarea la aplicarea pedepsei, respectiv la 2 ani a pedepsei aplicate, inclusiv pentru concursul de infracțiuni, pentru amânarea aplicării pedepsei, în condițiile în care aplicarea sporului de pedeapsă pentru concursul de infracțiuni este obligatorie, legiuitorul se îndepărtează și de considerentele din expunerea de motive care a însoțit proiectul noului Cod penal - adoptat prin angajarea răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului.”*

Astfel, deși în expunerea de motive se inserează cu titlu de principiu *“caracterul proporțional al pedepsei în raport cu gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului”* ce „*nu trebuie să se reflecte doar în natura, durata sau cuantumul acesteia ci și în modul de executare, pentru că altfel există riscul ca efortul depus pentru reintegrarea infractorului să producă efecte contrare scopului urmărit*”, în realitate însă normele Codului penal atacate încalcă exact acest principiu, al proporționalității pedepsei cu fapta săvârșită.

3. Normele a căror neconstituționalitate este invocată încalcă prezumția de nevinovăție.

Cuantumul pedepsei prevăzute de lege impune o limitare absolută și cu privire la aplicarea renunțării la urmărire penală sau a acordului de recunoaștere a vinovăției.

Mai mult, în privința acestora din urmă limitele prevăzute de lege pentru acte încheiate de procuror sunt mult superioare celor pentru care judecătorul poate dispune măsuri similare (7 ani închisoare pentru renunțarea la urmărire penală, 15 ani închisoare pentru acordul de recunoaștere a vinovăției, versus 5 ani închisoare pentru renunțarea la aplicarea pedepsei, 7 ani închisoare pentru amânarea aplicării pedepsei).

“Pentru a beneficia de o pedeapsă mai redusă în cursul urmăririi penale sau în fața instanței, pentru infracțiuni de gravitate concretă redusă, inculpatul este obligat să recunoască comiterea acelor infracțiuni în condițiile stabilite de procuror sau descrise în rechizitoriu, fiind practic la dispoziția procurorului și fiind încălcată prezumția nevinovăției sale. Orice nuanțare a situației de fapt și a poziției sale subiective poate determina aplicarea unei pedepse cu cel puțin o treime mai mare. Pentru a beneficia de aplicarea prev. art. 478 și următoarele, art. 374 și urm. Cod procedură penală, și a se reduce limitele de pedeapsă cu o treime, inculpatul este practic obligat să își asume comiterea infracțiunii, ceea ce încalcă prezumția de nevinovăție, prev. de art. 4 Cod procedură penală, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale”, subliniază judecătorii Curții de Apel Cluj, în sesizarea trimisă CCR.

În finalul sesizării, judecătorii reiterează că sancțiunile trebuie să fie efective, proporționale și convingătoare.

Proportionalitatea este o noțiune-cheie în individualizarea pedepselor în dreptul penal. Pedepsa trebuie să fie justă, echilibrată, să nu aibă un quantum extrem de ridicat, dar niciunul aproape inexistent din punct de vedere aflictiv, să fie proporțională cu gravitatea faptei și persoana infractorului.

“Dreptul penal trebuie sa fie echitabil și sa asigure valorificarea drepturilor victimei și ale acuzatului, respectând demnitatea umana și egalitatea tuturor in fața legii. Echitatea fundamentează principiile generale ale dreptului penal substanțial și, in numele echității, aceste principii se cer a fi valorificate”, este concluzia judecătorilor expusă în sesizarea Curții de Apel Cluj.

Curtea de Apel Cluj reiterează întreaga deschidere pentru a asigura din oficiu atât mass media, cât și a fiecărui cetățean, accesul la hotărârile și măsurile de interes public luate de judecătorii curții, ce vizează îndeosebi apărarea drepturilor și libertăților cetățenești, precum și cele ce interesează un număr mare de cetățeni.

Încheierea de sesizarea a Curții Constituționale, în format anonimizat, este atașată comunicatului de presă, pentru a putea fi consultată în extenso de persoanele interesate.

Judecător Carmen Pop
Purtător de cuvânt

Prezentul document este supus reglementărilor aflate sub incidența Regulamentului U.E.
2016/679

R O M Â N I A

**CURTEA DE APEL CLUJ
SECȚIA PENALĂ**

Dosar nr. 2259/117/2019

ÎNCHEIERE

Ședința publică din data de 04 Martie 2021

Instanța constituită din:

PREȘEDINTE : X.X.

JUDECĂTOR : X.X.

GREFIER : X.X.

**Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție –
Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism –
Serviciul Teritorial Cluj – este reprezentată de către PROCUROR : X.X.**

Pe rol se află soluționarea apelului formulat de către *apelantul-inculpat X.X.* și de către *Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Serviciul Teritorial Cluj* împotriva Sentinței penale nr. 340/2020 din data de 13.11.2020 de către Tribunalul Cluj în dosarul nr. 2259/117/2019, inculpatul X.X. fiind trimis în judecată prin rechizitoriul emis la data de 24.06.2019 în dosarul nr. 68D/P/2019 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Serviciul Teritorial Cluj, pentru săvârșirea infracțiunilor de introducere în țară, fără drept, de droguri de mare risc, prev. art. 3 alin. (2) din Legea nr. 143/2000 și deținere de droguri de mare risc fără drept, prev. art. 4 alin. (2) din Legea nr. 143/2000, cu aplic. art. 38 alin. (1) Cod penal.

La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă apelantul-inculpat X.X., personal și asistat de către avocatul ales, dna X.X., care depune la dosar delegația de substituire din data de 03.02.2021, precum și împuternicirea avocațială nr. 174338 din data de 02.03.2021 a avocatului titular, dl X.X..

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei, constatându-se că mersul dezbaterilor din ședința publică a datei de 04 martie 2021 este consemnat în încheiere de ședință separată.

Curtea, *din oficiu*, pune în discuția participanților sesizarea Curții Constituționale a României cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor 76 alin. (1) – (3) Cod penal referitoare la circumstanțele atenuante și la limitele speciale de pedeapsă în cazul existenței circumstanțelor atenuante, ale prevederilor art. 80 alin. (2) lit. d) Cod penal referitoare la limita pedepsei închisorii pentru care se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, ale art. 83 lit. a) Cod penal referitoare la limitele în care se poate dispune amânarea aplicării pedepsei, inclusiv în cazul concursului de infracțiuni, ale art. 318 alin. (1) Cod proc.pen., referitoare la limitele pedepse prevăzute de lege pentru situația în care procurorul poate renunța la urmărirea penală și la art. 480 alin. (1) Cod proc.pen. referitoare la limitele prevăzute de lege pentru care se poate încheia acordul de recunoaștere a vinovăției.

Instanța consideră că prevederile anterior amintite contravin dispozițiilor art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene referitoare, în special, la proporționalitatea pedepsei față de infracțiune, prevederilor art. 3 și art. 8 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prin prisma cărora Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat, de asemenea, proporționalitatea pedepsei cu fapta comisă, precum și prevederilor din Constituția României, respectiv art. 1 alin. (3) – (5) privind statul de drept, separația și echilibrul puterilor în stat și principiul legalității, prevederilor art. 11 alin. (1) și alin. (2) din Constituția României referitoare la tratatele ratificate de către Parlament și care fac parte din dreptul intern, art. 16 alin. (1) și alin. (2) din Constituția României referitoare la egalitatea în fața legii, art. 20 din Constituția României referitor la aplicarea cu prioritate a tratatelor internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, art. 23 alin. (1) din Constituția României referitor la prezumția de nevinovăție coroborat cu art. 6 paragraf 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului referitoare la aceeași prezumție de nevinovăție, art. 24 alin. (1) din Constituția României privitor la dreptul la apărare, art. 1246 alin. 1 din constituția României referitor la înfăptuirea justiției și art. 148 alin. (2) – (4) din Constituția României care se referă la aplicarea cu prioritate a prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

De asemenea, consideră necesară sesizarea Curții Constituționale a României pentru a aprecia, în special, cu privire la posibilitatea în concret a judecătorului de a aplica o pedeapsă proporțională cu gravitatea faptei, având în vedere că în cauză este declarat apel și de către Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorsim și, în eventualitatea admiterii acestei căi de atac, se poate ajunge la o pedeapsă de peste 7 ani închisoare pentru traficul și deținerea unei cantități relativ reduse de substanțe interzise, în cazul în care s-ar dovedi vinovăția inculpatului în comiterea faptelor.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul, apreciază că este justă solicitarea de sesizare a Curții Constituționale a României, ținând seama de dispozițiile art. 76, art. 83, precum și de celelalte dispoziții amintite. Prin urmare, solicită sesizarea Curții Constituționale a României asupra acestui aspect.

Avocatul ales al apelantului-inculpat X.X., dna X.X., având cuvântul, arată că este de acord cu sesizarea Curții Constituționale a României și că va depune concluzii scrise în acest sens spre a fi luate în considerare.

CURTEA,

În ședința publică din data de 04 martie 2021 instanța din oficiu a invocat excepția de neconstituționalitate a prevederilor:

- Art. 76 alin. 1, 3 Cod penal: „(1) În cazul în care există circumstanțe atenuante, *limitele speciale* ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită *se reduc cu o treime*.
(2) Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, în cazul reținerii circumstanțelor atenuante se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.
(3) *Reducerea limitelor speciale ale pedepsei se face o singură dată, indiferent de numărul circumstanțelor atenuante reținute.*”
- Art. 80 alin. 2 lit. d Cod penal: „Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani”.

- Art. 83 lit. a Cod penal: „Instanța poate dispune amânarea aplicării pedepsei dacă pedeapsa stabilită, inclusiv în cazul concursului de infracțiuni, este amenda sau închisoarea de cel mult 2 ani.
- Art. 318 alin. 1 Cod procedură penală: „În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală...”
- Art. 480 alin. 1 Cod procedură penală: „Acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani.”

Instanța consideră că aceste prevederi contravin:

- Art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene intitulat „Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor”, care dispune:

„(1) Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia infracțiune potrivit dreptului intern sau dreptului internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai mare decât cea aplicabilă la momentul săvârșirii infracțiunii. În cazul în care, ulterior săvârșirii infracțiunii, legea prevede o pedeapsă mai ușoară, se aplică aceasta din urmă.

(2) Prezentul articol nu aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane care s-a făcut vinovată de o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, era incriminată pe baza principiilor generale recunoscute de comunitatea națiunilor.

(3) Pedepsele nu trebuie să fie disproporționate față de infracțiune.”

- Art. 3 și 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale:

Art. 3 „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Art. 8 „(1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

(2) Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

- Art. 1 alin. 3-5 din Constituția României privind statul de drept, separația și echilibrul puterilor și principiul legalității

- Art. 11 alin. 1 și 2 din Constituția României, care dispune:

„ (1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.”

- Art. 16 alin. 1 și 2 din Constituția României, care dispune:

„ (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.”

- Art. 20 din Constituția României, care dispune:

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”

- Art. 23 alin. 11 din Constituție, care dispune:

„Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată”, iar, potrivit art. 6 par. 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită”.

- Art. 24 alin. 1 din Constituția României, care dispune:

„(1) Dreptul la apărare este garantat.”

- Art. 126 alin. 1 din Constituția României, care dispune:

„(1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.”

- Art. 148 alin. 2-4 din Constituția României privind aplicarea cu prioritate a prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene

Obiectul cauzei: Inculpatul a fost trimis în judecată pentru comiterea infracțiunilor de:

- 1) introducere în țară, fără drept, de droguri de mare risc, prev. de art. 3 alin. 2 din Legea nr. 143/2000, pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea unor drepturi și
- 2) deținere de droguri de mare risc fără drept, pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

Prima instanță a stabilit că inculpatul se face vinovat de comiterea acestor infracțiuni, constând în acea că, la data de 18.02.2019, a introdus în România prin punctul de trecere al frontierei de stat din cadrul Aeroportului Internațional Avram Iancu din Cluj-Napoca, fără drept, cantitatea de 35,7 grame frunze de coca, iar apoi a deținut fără drept pentru consum propriu, aceeași cantitate de frunze de coca, până în momentul ridicării ei de către organele poliției de frontieră.

În consecință a dispus condamnarea inculpatului la pedeapsa de 3 ani, 1 lună și 10 zile închisoare pentru prima infracțiune și la pedeapsa de 3 luni închisoare pentru a doua infracțiune, iar în urma aplicării regulilor referitoare la concursul de infracțiuni a aplicat pedeapsa finală de 3 ani, 2 luni și 10 zile închisoare, cu executare în regim de detenție.

Instanța de fond a reținut circumstanța atenuantă prev. de art. 74 alin. 2 lit. b Cod penal și prevederile art. 396 alin. 10 Cod procedură penală.

Instanța de apel este investită cu soluționarea apelurilor declarate de către inculpat și de către DIICOT.

Apelul DIICOT vizează înlăturarea prevederilor art. 396 alin. 10 Cod procedură penală și aplicarea de pedepse în limitele speciale prevăzute de lege, nereduse cu o treime, arătând că în primă instanță s-au administrat probe, judecata neavând loc în procedura reglementată de art. 374 și următoarele Cod procedură penală.

Inculpatul își susține nevinovăția, arătând că este artist plastic, admis cu nota 10 la studii universitare de doctorat la Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca. În anul 2019 avea de susținut lucrarea de dizertație, pentru care s-a documentat în străinătate, primind burse Erasmus în Spania și Argentina. În ultimul stat a efectuat o vizită în munții Anzi, vizitând satele și orașele tradiționale incașe, iar de la un târg de suveniruri a cumpărat trei pungulițe de frunze de coca cu suma totală de 70 de pesos, echivalentul a 7 lei. Intenționa să folosească frunzele pentru lucrarea de dizertație, frunzele reprezentând un element central al picturilor sale. A pus frunzele în bagajul de cală, la suprafață. Nu a știut că sunt interzise, a fost controlat pe aeroporturile din Buenos Aires și Londra, la întoarcerea în țară, fără a fi probleme. A crezut că dacă nu este în regulă să le aibă în bagaj îi vor fi confiscate, nu s-a gândit la alte consecințe. Nu este consumator de droguri.

Pedepsele minime legale sunt de 7 ani închisoare pentru prima infracțiune, respectiv 6 luni închisoare pentru a doua infracțiune, pedeapsa minimă finală pentru concursul de infracțiuni fiind de 7 ani și 2 luni închisoare.

În condițiile reținerii circumstanței atenuante prevăzute de art. 75 alin. 2 lit. b Cod penal (împrejurări legate de fapta comisă, care diminuează gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului), pedepsele minime ar fi de 4 ani și 8 luni închisoare, respectiv 4 luni închisoare, iar pedeapsa rezultantă ar fi de 4 ani 9 luni și 10 zile închisoare.

În condițiile reținerii circumstanței atenuante prevăzute de art. 75 alin. 2 lit. b Cod penal și a prevederilor art. 396 alin. 10 Cod procedură penală pedepsele minime sunt de 3 ani, 1 lună și 10 zile închisoare pentru prima infracțiune și de 3 luni închisoare pentru a doua infracțiune, iar în urma aplicării regulilor referitoare la concursul de infracțiuni pedeapsa finală este de 3 ani, 2 luni și 10 zile închisoare.

În toate cazurile, dacă se stabilește vinovăția inculpatului în comiterea celor două infracțiuni, se poate dispune executarea doar în regim de detenție a pedepsei.

Raportat la faptele concrete presupus a fi comise de inculpat, constând în introducerea în țară de droguri de mare risc și deținerea acestora fără drept pentru consum propriu, substanțele interzise fiind achiziționate în alt stat cu suma de 70 de pesos, echivalentă cu 7 lei, văzând gravitatea concretă a acestora, instanța de control judiciar consideră că prevederile legale antemenționate care impun aplicarea unor pedepse minime conform celor mai sus detaliate, în toate ipotezele cu executare în regim de detenție, contravin art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, pedeapsa fiind disproporționată în raport cu faptele concret comise.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene a fost proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la data de 7 decembrie 2000, în cadrul Consiliului European de la Nisa.

Ulterior drepturile fundamentale ale cetățenilor Uniunii au fost incluse în Tratatul de la Lisabona, ceea ce presupune faptul că instituțiile Uniunii și statele membre sunt obligate din punct de vedere juridic, atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii, să respecte aceste drepturi.

Aderând la Uniunea Europeană în anul 2007, România a ratificat tratatele anterioare ce fundamentează Uniunea și a semnat Tratatul de la Lisabona în calitate de stat membru al Uniunii.

Tratatul de la Lisabona a fost semnat de statele membre UE la 13 decembrie 2007 și a intrat în vigoare la 1 decembrie 2009. Acest tratat amendează două tratate care constituie forma bazei constituționale a Uniunii Europene, respectiv Tratatul privind Uniunea Europeană (cunoscut și ca Tratatul de la Maastricht) și Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene (cunoscut și ca Tratatul de la Roma).

Chiar dacă în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene se regăsesc principii care trebuie să guverneze activitatea de legiferare la nivel european, considerăm că și legiuitorul național dintr-o țară membră a Uniunii Europene trebuie să respecte aceleași principii.

Prin limitarea la 5 ani a pedepsei maxime prevăzute de lege pentru infracțiunile pentru care este incidentă renunțarea la aplicarea pedepsei, respectiv la 2 ani a pedepsei aplicate, inclusiv pentru concursul de infracțiuni, pentru amânarea aplicării pedepsei, în condițiile în care aplicarea sporului de pedeapsă pentru concursul de infracțiuni este obligatorie, legiuitorul se îndepărtează și de considerentele din expunerea de motive care a însoțit proiectul noului Cod penal - adoptat prin angajarea răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului.

La punctul 2.13 din expunerea de motive se arată că „În reglementarea sistemului pedepselor principala preocupare a fost aceea de a crea un mecanism care, prin flexibilitate și diversitate, să permită alegerea și aplicarea celor mai adecvate măsuri, pentru a putea asigura în acest fel atât o constrângere proporțională în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și pericolozitatea infractorului cât și o modalitate eficientă de recuperare socială a infractorului. O asemenea abordare este susținută pe de o parte de reglementările similare din majoritatea codurilor penale europene, care în ultimul deceniu au manifestat o preocupare constantă în acest sens, dar și de realitățile practicii judiciare care, deși a evidențiat în perioada postdecembristă o infracționalitate din ce în ce mai variată sub aspectul modalităților faptice de comitere, a motivelor ori a scopurilor urmărite, nu a avut la dispoziție un sistem sancționator adaptat acestor noi realități.”

La punctul 2.17 din expunerea de motive se arată că „individualizarea judiciară a sancțiunilor reprezintă, la rândul ei, una dintre instituțiile fundamentale revizuite prin prevederile proiectului.

În scopul de a realiza mecanisme juridice care să permită instanței alegerea celei mai potrivite forme de tragere la răspundere penală, proiectul codului penal propune o nouă reglementare în această materie. Această formă de individualizare are ca principală preocupare stabilirea modului în care condamnatul va suporta coerciția aplicată ca urmare a infracțiunii săvârșite, operațiune de asemenea sensibilă deoarece are aptitudinea de a influența direct și într-o proporție semnificativă procesul de recuperare socială a infractorului. ***Caracterul proporțional al pedepsei în raport cu gravitatea infracțiunii și pericolozitatea infractorului nu trebuie să se reflecte doar în natura, durata sau cuantumul acesteia ci și în modul de executare, pentru că altfel există riscul ca efortul depus pentru reintegrarea infractorului să producă efecte contrare scopului urmărit.***

Reintegrarea socială a infractorului prin mijloace alternative la executarea pedepsei este condiționată în același timp de evaluarea conduitei acestuia pe parcursul procesului penal și de atitudinea față de actul de justiție. Astfel, infractorul care s-a sustras de la urmărire penală ori judecată sau a încercat zădărnirea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților, nu poate beneficia de renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei ori de suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, întrucât între conduita acestuia pe parcursul procesului penal și natura și scopul acestor măsuri există o vădită incompatibilitate.

Pentru aceste considerente au fost reglementate două instituții noi, respectiv renunțarea la pedeapsă și amânarea aplicării pedepsei, și a fost regândită instituția suspendării executării pedepsei sub supraveghere, care sunt concepute într-o succesiune progresivă determinată de gravitatea infracțiunii comise, pericolozitatea infractorului, gradul de intervenție pentru îndreptarea condamnatului și consecințele asupra acestuia”.

În realitate, modul în care au fost reglementate aceste instituții se îndepărtează de intenția legiuitorului declarată în expunerea de motive indicată și încalcă dreptul de apreciere al instanțelor judecătorești cu privire la interpretarea și aplicarea legii, în condițiile în care instanțele judecătorești sunt cele care au competența constituțională de a înfăptui justiția.

În vechea reglementare (art. 10 lit. b/1 Cod procedură penală anterior) instanțele aveau posibilitatea de a dispune achitarea și de a aplica o amendă administrativă în situațiile în care fapta nu prezenta gradul de pericol social al unei infracțiuni.

De asemenea, în vechea reglementare (art. 76 Cod penal anterior), în cazul reținerii de circumstanțe atenuante, era posibilă coborârea graduală a pedepsei sub minimul special. Spre exemplu, în cazul în care minimul special era de 5 ani, pedeapsa putea fi coborâtă sub acest minim, dar nu mai jos de 1 an.

Astfel cum a reținut Curtea Constituțională în Decizia nr. 368/2017, paragraful 26 teza ultimă „prezumarea eludării legii de către instanțele judecătorești cu ocazia înfăptuirii actului de justiție nu poate fi avută în vedere la stabilirea scopului legitim al unei reglementări”.

Aceeași limitare având drept criteriu quantumul pedepsei prevăzute de lege se constată și cu privire la incidența renunțării la urmărire penală și a acordului de recunoaștere a vinovăției, cu observația că în privința acestora din urmă limitele prevăzute de lege pentru acte încheiate de procuror sunt mult superioare celor pentru care judecătorul poate dispune măsuri similare (7 ani închisoare pentru renunțarea la urmărire penală, 15 ani închisoare pentru acordul de recunoaștere a vinovăției, versus 5 ani închisoare pentru renunțarea la aplicarea pedepsei, 7 ani închisoare pentru amânarea aplicării pedepsei).

Pentru a beneficia de o pedeapsă mai redusă în cursul urmăririi penale sau în fața instanței, pentru infracțiuni de gravitate concretă redusă, inculpatul este obligat să recunoască comiterea acelor infracțiuni în condițiile stabilite de procuror sau descrise în rechizitoriu, fiind practic la dispoziția procurorului și fiind încălcată prezumția nevinovăției sale. Orice nuanțare a situației de fapt și a poziției sale subiective poate determina aplicarea unei pedepse cu cel puțin o treime mai mare.

Pentru a beneficia de aplicarea prev. art. 478 și următoarele, art. 374 și urm. Cod procedură penală, și a se reduce limitele de pedeapsă cu o treime, inculpatul este practic obligat să își asume comiterea infracțiunii, ceea ce încalcă prezumția de nevinovăție, prev. de art. 4 Cod procedură penală, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Instanța de control judiciar consideră că și prevederile art. 318 alin. 1 și art. 480 alin. 1 Cod procedură penală au legătură cu soluționarea cauzei, chiar dacă privesc instituții ce vizează urmărirea penală, întrucât, pe de o parte, potrivit art. 29 alin. 1 din Legea nr. 47/1992 „Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești...”, iar pe de altă parte, dacă nu existau limitările menționate, este posibil ca în cauză să se fi dispus o altă soluție în cursul urmăririi penale, diferită de trimiterea în judecată.

Situații similare se întâlnesc în practica judiciară și în cazul infracțiunii de contrabandă comisă de 2 sau mai multe persoane împreună, caz în care pedeapsă prevăzută de lege este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi, chiar dacă fapta concretă constă în introducerea în țară a câtorva pachete de țigări fără timbru.

Analizând proporționalitatea sancțiunii în cauza Lacatus împotriva Elveției, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, la paragraful 115, că „sancțiunea impusă reclamantei nu a constituit o măsură proporțională nici cu scopul luptei împotriva criminalității organizate, nici cu cel al protejării drepturilor trecătorilor, rezidenților și proprietarilor de afaceri. În cazul de față, Curtea consideră că măsura în care reclamanta, care

este o persoană extrem de vulnerabilă, a fost pedepsită pentru faptele sale într-o situație în care foarte probabil nu avea alte mijloace de subzistență și, prin urmare, nu avea altă opțiune decât cerșitul pentru a supraviețui, a afectat demnitatea sa umană și însăși esența drepturilor protejate de articolul 8. În consecință, statul pârât a depășit marja de apreciere de care s-a bucurat în acest caz.”

Curtea a reamintit că reclamanta a fost condamnată pentru cerșetorie în sensul articolului 11A din GPL și condamnat la o amendă de 500 CHF, împreună cu o pedeapsă privativă de libertate de cinci zile în cazul neplății. Reclamanta, neputând plăti această sumă, a executat într-adevăr această pedeapsă în închisoarea provizorie din Champ-Dollon din 24 martie 2015.

Curtea EDO a considerat că a existat o ingerință în exercitarea de către reclamantă a drepturilor sale protejate de articolul 8 al Convenției.

În cauza Vinter și alții împotriva Regatului Unit Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că o pedeapsă extrem de disproporționată încalcă art. 3 din Convenție.

Încălcarea art. 3 din Convenție a fost reținută de Curte și în cauza Harkins și Edwards împotriva Regatului Unit, cererile 9146/07 și 32650/07.

Convenției pentru apararea drepturilor omului și a libertatilor fundamentale și protocoalele aditionale la aceasta conventie au fost ratificate de România prin Legea nr. 30/1994, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 135/31 mai 1994.

Sintetizând, dispozițiile art. 76 alin. 1, 3 Cod penal, art. 80 alin. 2 lit. d Cod penal, art. 83 lit. a Cod penal, art. 318 alin. 1 Cod procedură penală încalcă prevederile din tratatele internaționale la care România este parte referitoare la proporționalitatea pedepsei față de infracțiune și normele constituționale referitoare la egalitatea în fața legii, la statul de drept, separația și echilibrul puterilor în stat și principiul legalității și pe cele referitoare la înfăptuirea justiției, iar dispozițiile art. 480 alin. 1 Cod procedură penală încalcă prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare.

În concluzie, sancțiunile trebuie să fie efective, proporționale și convingătoare. Proporționalitatea este o noțiune-cheie în individualizarea pedepselor în dreptul penal. Pedeapsa trebuie să fie justă, echilibrată, să nu aibă un quantum extrem de ridicat, dar niciunul aproape inexistent din punct de vedere afflictiv, să fie proporțională cu gravitatea faptei și persoana infractorului.

Dreptul penal trebuie să fie echitabil și să asigure valorificarea drepturilor victimei și ale acuzatului, respectând demnitatea umană și egalitatea tuturor în fața legii. Echitatea fundamentează principiile generale ale dreptului penal substanțial și, în numele echității, aceste principii se cer a fi valorificate.

Din economia dispozițiilor Legii nr. 47/1992, rezultă că sesizarea instanței de contencios constituțional în cadrul controlului de constituționalitate a posteriori implică examinarea prealabilă a următoarelor exigențe de admisibilitate cumulativ prevăzute de art. 29 alin. 1 - 3 din lege:

- identificarea exactă a normei/normelor legale criticate, dar și a măsurii în care legea sau ordonanța în care sunt inserate se află în vigoare la data soluționării cererii; sub acest aspect, se impune observația că indicarea explicită a textului normativ criticat este o condiție absolut necesară în etapa evaluării admisibilității cererii, numai astfel putându-se determina obiectul excepției de neconstituționalitate, dar și existența legăturii dintre norma criticată și soluția ce ar putea fi dată cauzei în care partea a înțeles să uzeze de mijlocul procedural al excepției;

- existența unei legături între norma legală criticată și soluția ce ar putea fi dată în cauza respectivă, indiferent de faza litigiului; fiind expresia cerinței pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului, "legătura cu soluționarea cauzei" poate fi stabilită numai în urma unei analize concrete a particularităților speței, prin evaluarea atât a "aplicabilității textului criticat în cauza dedusă judecării, cât și a necesității invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate" (mutatis mutandis, Decizia nr. 591 din 21 octombrie 2014 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial nr. 916 din 16 decembrie 2014);

- verificarea deciziilor pronunțate anterior de către Curtea Constituțională cu privire la constituționalitatea acelei dispoziții legale, pentru a exclude o eventuală inadmisibilitate a cererii ca efect al constatării neconstituționalității normei criticate printr-o decizie precedentă.

Curtea de apel constată îndeplinite cerințele art. 29 alin. 1-3 din Legea nr. 47/1992, excepția fiind invocată din oficiu, privește dispoziții dintr-o lege în vigoare, care au legătură cu soluționarea cauzei, și care nu au fost declarate neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

Drept urmare, în temeiul art. 29 alin. 4 din Legea nr. 47/1992 se va admite sesizarea din oficiu și se va dispune sesizarea Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a următoarelor prevederi:

- Art. 76 alin. 1, 3 Cod penal: „(1) În cazul în care există circumstanțe atenuante, *limitele speciale* ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită *se reduc cu o treime*.
(2) Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, în cazul reținerii circumstanțelor atenuante se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.
(3) *Reducerea limitelor speciale ale pedepsei se face o singură dată, indiferent de numărul circumstanțelor atenuante reținute.*”
- art. 80 alin. 2 lit. d Cod penal: „Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei *dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani*”.
- Art. 83 lit. a Cod penal: „instanța poate dispune amânarea aplicării pedepsei *dacă pedeapsa stabilită, inclusiv în cazul concursului de infracțiuni, este amenda sau închisoarea de cel mult 2 ani*.”
- Art. 318 alin. 1 Cod procedură penală: „în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală...”
- Art. 480 alin. 1 Cod procedură penală: „acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani.”

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D I S P U N E:**

În temeiul art. 29 alin. 4 din Legea nr. 47/1992 admite sesizarea din oficiu și dispune sesizarea Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a următoarelor prevederi:

- Art. 76 alin. 1, 3 Cod penal: „(1) În cazul în care există circumstanțe atenuante, *limitele speciale* ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită *se reduc cu o treime*.

(2) Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, în cazul reținerii circumstanțelor atenuante se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.

(3) *Reducerea limitelor speciale ale pedepsei se face o singură dată, indiferent de numărul circumstanțelor atenuante reținute.*”

- Art. 80 alin. 2 lit. d Cod penal: „Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei *dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani*”.
- Art. 83 lit. a Cod penal: „instanța poate dispune amânarea aplicării pedepsei *dacă pedeapsa stabilită, inclusiv în cazul concursului de infracțiuni, este amenda sau închisoarea de cel mult 2 ani.*”
- Art. 318 alin. 1 Cod procedură penală: „în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii *sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani*, procurorul poate renunța la urmărirea penală...”
- Art. 480 alin. 1 Cod procedură penală: „acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii *sau a închisorii de cel mult 15 ani.*”

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 4 martie 2021.

PREȘEDINTE
X.X.

JUDECĂTOR
X.X.

GREFIER
X.X.